

DEN SKANDINAVISKE

CANADIENSAREN.

Löp. Nr. 25. Ärg. 3.

WINNIPEG, MANITOBA, DEN 30 SEPTEMBER 1889.

Lösnummer 5 cents. No. 9.

Vi begynda i detta nummer in-
förande af Provinsen Manitobas Hi-
storia, från äldsta till nuvarande
tid, och hoppas att densamma skall
läsas med intresse af många af
tidningens läsare.

Provinsen Manitobas Historia.

Det landskap som i äldre tider
benämndes „Red River settlement“
blef 1870 organiseradt till prov-
ins och intaget i statsförbundet.
Vid denna tid var den nya prov-
insens gränser ganska inskränkta,
bestående af endast 13,500 qva-
drat mil och med en gles befolk-
ning af omkring 12,000 själar,
hvarföre den icke utan skäl kal-
lades „Baby-Province“. Så liten
var den i sanning, att den på
kartan var jämförlig med ett
frimärke på ett tidnings omslag;
men år 1881 blefvo dess gränser
utvidgade åt alla håll utom söder-
ut, innefattande nu ett område af
300 mil i längd och 264 mil i
bredd med en areal af 123,200 qv.
mil. Manitoba sträcker sig från
Förenta Staternas grän till 52° 20'
graden nordlig bredd och från
vestra gränsen af Ontario, nära
Lake of the Woods, till 101° 20'
grader vestlig längd. Provinsen
omfattar större delen af sjöarna
Winnipeg, Manitoba och
Winnipegosis samt flera
mindre vattendrag, och är genom-
fluten från Söder till Norr af
Red River (Röda floden), som har
sitt ursprung i Mianesota, i när-
heten af Mississippi flodens källor
hvilken sistnämnde dock flyter i
motsatt riktning genom Förenta
Staterna och utfaller i Mexikan-
ska viken. Förutom Red River,
genomflytes den vestra delen af
provinsen af Assiniboine flo-
den, och vid sammanloppet af dessa
två floder är staden Winni-
peg anlagd. Båda floderna äro
segelbara för långa sträckor, men
de flatbottnade hjul-båtarna, hvil-
ka i äldre tider gjorde en god
tjänst, hafva numera blifvit ersat-

ta af det skyndsammare fortskaff-
nings medlet „jern hästen“. Seg-
lationen på Red River emellan
Winnipeg och Selkirk samt på
Lake Winnipeg är dock fortfa-
rande liflig och bidrager att göra
staden Winnipeg till upplags plat-
sen för befolkningens i trakten af
Saskatchewan lifs förnödenheter.
Manitoba utgör början till de tre
vidsträckt platåerna emellan Lake
of the Woods och Rocky Moun-
tains (Klippbergen). Dess yta
är till större delen jämn, churu
stigande på sina ställen till min-
dre kullar och backar. Manitoba
är ett prärieland med trädlösa
slätter från 5 till 30 mil, om
sommaren betäckta med ymnigt
gräs-hvaremot flod-stränderna äro
bevuxna med enstaka träen och
på somliga ställen till och med grof-
va skogar.

Manitobas tidigare historia är
ganska intressant. Redan så tidigt
som år 1736, skrifver en förfat-
tare, anlände till mynnigen af
Assiniboine, hvarest floden före-
nar sig med Red River, ett säll-
skap af franska äfventyrare från
Quebec, under anförande af en
La Verendrye, som hade er-
hållit de franska auktoriteternas
tillstånd att intränga i det inre
af landet vester om Lake Su-
perior. Assiniboine, hvilken hade
erhållit sitt namn efter den Indian
stam med samma namn, som bod-
de i flodens närhet, blef omdöpt
till St. Charles och senare till
Upper Red River. Vid sam-
manloppet af dessa två floder blef
ett fäste uppfördt vid namn af
Fort Rouge (Röda fästet), och
enligt ett ögonvittne, voro rui-
nerna af detta fäste ännu år 1800
tydliga synbara på den plats der
Hudson Bay kompaniets qvarn
numera står. Så vi kunna der-
före säga att La Verendrye var
den första fastighetsegaren i Win-
nipeg, efter de ursprungliga inne-
värnarna. År 1763 intogs Cana-
da af Stor Britanien och omkring
15 c 20 år senare började de för-
sta pelsvaruhandlarna i Canada
att uppsöka Nordvestern för sin
handel med Indianerna. År 1783
blef ett mäktigt bolag af pels-

varuhandlare stiftadt i Montreal
och konsolideradt af åtskilliga
mindre bolag, hvilka under någon
tid hade konkurrerat med hvar-
andra. Detta bolag benämndes
„The Northwest Fur Company“
och det begynte snart att utsträ-
ka sina operationer inåt landet
ända till Athabasca och Mc
Kenzie floderna. Handeln i Red
River trakten, synes vid denna
tid af någon oförklarlig orsak,
hafva blifvit helt och hållet för-
summad och det är endast emot
slutet af det sista århundradet
som vi finna något nämnt om
inrättande af handelsplatser vid
de öfra vattendragen af hvad vi
nu benämna Red River. Fören-
ingspunkten af Red och Assini-
boine floderna var känd af pels-
varuhandlarna vid denna tid, och
åtminstone tjugufem år efter åt,
under namn af „The Forks“
så att det andra namnet, som
platsen erhö, blef upptecknad.
Hudson Bay kompaniet hade
för lång tid uteslutande utfört
sina handelsoperationer i närheten
af Hudson Bay, ja ända från 1670
till 1774 hade kompaniet ej in-
rättadt några handelsplatser på
stränderna af de floder, som haf-
va sitt utlopp i Lake Winnipeg.
Det är mycket troligt att deras
första handelsplats vid Red River
anlades så sent som år 1796.
För åtskilliga år användes „The
Forks“ endast som en hviloplats
för de läbessättningar som pas-
serade upp för Assiniboine floden
vid hvilken åtskilliga fästen upp-
fördes af North-West, Hudson Bay
och ett nytt bolag af handlande
hvilket kallade sig X. Y. Com-
pany. Detta sistnämnda bolag blef
af kort varaktighet och sammanslogs
med North-West kompaniet år 1804.
Omkring 1803 sände Alexan-
der Henry, som hade uppsig-
ten öfver North-west kompaniet
i Red River distriktet, ett säll-
skap af sitt folk att anlägga
ett fäste vid The Forks, hvilket
efteråt blef benämndt Fort Gi-
braltar, och till en början be-
stod af endast ett par byggnad-
er, men man har senare anteck-
ningar om ett villyftigare eta-

blissement än hvad som existera-
de på den tiden. Att ett fäste
vid The Forks hållet af North-
west kompaniet åren 1803 och
1804 är fullkomligen konstate-
radt genom en af Alexander Hen-
ry förd journal, hvilken ännu
förvaras i manuskript. Vi intaga
här ibland annat följande anteck-
ningar ur nämnda journal, angående
handeln på platsen under vintern
åren 1803 och 1804: — 356 läf-
ver — 10 Svarta björn — 1 brun
björn — 76 varg — 8 räf — 25
tvättbjörn — 36 Sobel — 26 Utter —
20 mård — 13 Mink — 3 warglo
— 15 lo — och 6 elgskinn samt
22 andra skinn etc. Som handels-
platser, vid denna tid, existerade
vid Rosseau River och Pen-
bina, kan man antaga för gif-
vet att ofvannämnda skinn er-
hölls från djur dödade i när-
heten af Winnipeg. Med anlägg-
andet af Gibraltar, kan man anse
att grunden till stadens framtida
kommersiella betydelse blef lagd
samma år 1803, ty alltsedan den
tiden har kommersen blomstrat
inom gränserna af den nuvarande
staden Winnipeg. Det gamla Fort
Gibraltar hade både parker och
naturliga farmar för åttio år
sedan. Henry meddelar oss i för-
bigående, vid två eller tre till-
fällen att han besökte The Forks
för att roa sig. Efter det han
beskrifvit den gröna skogen som
betäckte landet söderom Assini-
boine, från närheten af „The
Forks“ till Salle floden, säger
han, sig hafva fångat en mängd
whitefish (Sik), stör och andra
fiskslag och medan kvinnorna plock-
ade hassel-nötter, körsbär, Pen-
bina bär, tre slags plommon, och
vilda vindruvor, ströfvade männen
prairien emot „Little Stony Moun-
tain“, återvändande derifrån med
hudar af bufflar, hvilka de hade
dödat. Dessa nöjen varierade en-
dast genom föllandet af hjortar
och björnar, af hvilka här fun-
nos en anseelig mängd. Ett stort
antal sjo fogel uppehöll sig vid
mynnigen af Assiniboine och St.
Andrews fors var ett älsklings-
tillhåll för pelikaner.

Att den nuvaranda stadsplanen
af Winnipeg redan tidigt blef
erkänd som ett centralt läge för
färdslan af lifsförnödenheter,
är bevisadt genom handlandernas
vana att landstiga här för att
sortera och ompacka förråderna
för fördelningen till handelspost-
erna söder och vesterut: Ojibway
och Snake indianerna, hvilka un-
der förra delen af detta århund-
rade uppehöll sig i närheten af
Assiniboine flodens mynning, slogo
ned sina „Wigwams“ åtminstone
vid ett tillfälle, vid „The Forks“,
med anledning af ett hotadt an-
fall af Sioux indianerna; och
detta är den första krigsoperatio-
nen som finnes upptecknad i
Winnipeg historia. Omkring år
1796 begynte Hudson Bay kom-
paniet att tränga fram till Red
River och hade under de nästa
tio åren anlagt handelsposter i
närheten af North-west kompa-
niets; med undantag af den vid
„The Forks“. År 1811 hade
Lord Selkirk, som kontrol-
lerade en betydlig del af aktier-
na i Hudson Bay kompaniet, från
detsamma försäkrat sig om en
donations jord utmed Red och
Assiniboine floderna, utgörande en
areal af 116,000 kvadrat mil, som
enligt kompaniets privilegie bref
kontrollerades af detsamma, men
hvilket anspråk bestreds af de
Canadiske pelsvaruhandlarna. Lord
Selkirk utgaf en mycket bepri-
sande beskrifning om landet, klif-
matet och de allmänna förmaner
som personer, hvilka förenade sig
med honom i afsigt att bosätta
sig i denna del af landet, kom-
me i åtnjutande af och på sådant
sätt förmådde har en mängd folk
från Seotland och Irland att till-
godogöra sig af hvad en skrift-
ställare år 1817 beskriver såsom
fördelarna af „samt-frihet, frihet
från erläggande af skatter och
andra onera, och alla frestelser
i ett förlöfvadt land, måladt i
de mest lysande färger. Säll-ka-
nos en anseelig mängd. Ett stort
antal sjo fogel uppehöll sig vid
mynnigen af Assiniboine och St.
Andrews fors var ett älsklings-
tillhåll för pelikaner.

(forts.)

**DEN SKANDINAVISKE
CANADIENSAREN**

(THE SCANDINAVIAN CANADIAN)

A Swedish Monthly Journal,
ISSUED AT
WINNIPEG — MANITOBA.
The first and only Scandinavian paper
ever issued in the Dominion
of Canada.

Prenumerationspris, postporto
inberäknadt, 50 cts.
Lösenummer 5 cts.

Korespondenser och med-
delanden, som äro af allmänt in-
tresse, mottagas med tacksamhet.

Agenter för Den Skandina-
viske Canadiensaren önskas öfver allt
och på alla platser, der våra lands-
män finnas.

KONTOR: 743 Main str.,
Winnipeg Man.

EMANUEL ÖHLEN, REDAKTÖR.

Tidningen tryckes på Isländska tid-
ningen Löfgbergs tryckeri i Winnipeg

**Svenska dam Oktettens
konserter.**

"Kom sjung och segrade", tor-
de vara den kortaste och bästa
kritik öfver "Swedish Ladies" kon-
serter här den 17de och 18de sist.

Att de skulle med storm taga
de skandinaver som hörde dem,
derom var intet tvifvel, men att
de i så hög grad lyckades fånga
de goda Winnipegbornas intresse
vitnar ytterst fördelaktigt både
om deras sång och vinnande fram-
trädande. Det gick så långt att
engelsmännen totalt glömde bort
att prata under sångnumren —
något som annars alltid plägar
vara vanligt. De svenske voro de-
emot mindre taktfulla mot de
sjungande, ändå man just under
de stämningfullaste styckena fick
höra prat och anmärkningar på
"ärens och hjeltarnes språk". Ok-
tetten eller rättare dubbelkvartet-
ten visade sig vara ypperligt
sammansjungen. Den öfvertruffade
i vårt tycke alla som vi haft
tillfälle att höra både i "gamla
landet" och annorstädes.

Intoner, renhet och nyans-
eringar voro helt enkelt förträffliga.
De olika numren gäfvos med all
önskvärd precision. Vi hafva vis-
serligen hört, en och annan af
"bitarne" sjungas i olika tempon
mot de som nu brukades men
"de gustibus nonest disputandum".
Bland oetettens nummer togo
ovilkorligen Marschen ur Söder-
mans Bondbröllop samt Kjerulfs
Brudefredshedersplatsen. (Bröllops-
musik synes vara en specialitet).
"Till österland vill jag fara" fick
likaledes ett glänsande utförande.
Solnummer gäfvos af fröknar-
ne Staberg, Norelius, Bruce och
Hedén.

Fröken Staberg, som å andra
platser skördat stort beröm för
sin sång, var af illamående hin-
drad att härstädes låta höra sig
till sin rätta förlel. Hennes sång
första aftonen — hon uppträdde ej
andraaftonen — mottogs emellertid
med stort bifall.

Frk. Norelius, som likaledes
hade sin bästa dag första afto-
nen, sjöng med mycken smak och
visade sig kunna beherska sin
vållingande om just ej så starka
röst. Det starka bifall som följde
hennes prestationer torde också
hafva sin grund i den angenäma
apparitionen.

Lejonet för dagen eller rättare
dagarne var dock fröken Bruce,
hvars särdeles ståtliga och om-
fångsrika alt hänförelse alla. Hen-
nes solnummer applåderades starkt
i synnerhet "That song that
reached my heart". "Sof i ro", en
gammal kär bekant, sjöngs sär-
deles väl.

"Basen" frk. Hedén hade synes
det oss bestämdt visat sin vack-
ra röst i mera fördelaktig dager
om hon ej satt ned "Svinaberdet"
fullt så lågt. Hon väckte emel-
lertid uppmärksamhet för sina
djupa toner.

I helhet betraktad var första
konserten den bästa. Resultatet
af konserten var som sagt en
glänsande seger för damerna hvars
friska klangfulla röster så väl
sammansålte.

Programmet utfylles på ett an-
genämt sätt af humoristen Mr.
Day, hvilken verkligen i ordets
rätta mening lyckades få skrattarne
på sin sida.

Oktettens härvaro verkade glad-
jande och uppriskande. Vi tänka
att mängden i flere dagar gick
med "efterklang" af de vackra
sångerna. Publiken var säkerligen
mindre, än den damerna förut
varit van vid, men säkerligen ej
den minst tacksamme.

Minnet af dessa konserter och
af de uppträdande torde ej så
lätt blekna.

+. +. +.

**KYRKLIGA FÖRHÅLLANDENA
I CANADA.**

I Canada finnes ingen statkyrka
utan råder den mest oinskränkta
religiösa frihet. I motsats till vårt
gamla fosterland Sverige, der hva-
och en, hvare sig den tillhör och
gynnar eller icke den antagna Evan-
gelisk Lutherska kyrkan och måste
med eller mot sin vilja betala skatt
till densamma, råder i Canada å
detta fall den fullständigaste frihet.
Den enskilde individen är här full-
komligt fri att bestämma för sig
själf såväl hvilket religiöst samfund
han önskar sluta sig till eller icke
till något alls samt i förra fallet är
det beroende på honom själf hvad
bidrag han frivilligt vill afgifva. Ingen
har det minsta att skaffa med huru-
vida en person tillhör något kyrko-
samfund eller icke. Att denna fulla
frihet i religiöst hänseende har verkat
och verkar till det bästa synes bäst
icke blott af de många kyrkor och
missionsstationer som äro upprättade
öfver hela Canada utan också af de
storartade bidrag som gifvas till Missi-
onsverksamheten utom landet. Rege-
ringen beskyddar och tolererar de
olika kyrkosamfundens verksamhet och
går dem till handa på allt möjligt
sätt. Af större samfund representera-
de i Canada må nämnas Presbyterian-
ska, Engelsk Episkopal, Methodist,
Baptist och Romersk Katolska. Nästan
alla mindre religiösa sekter äro äfven
representerade och äfven de åtnjuta

samma fria rättigheter och hägn.
Flera eller färre personer kunna bilda
en församling, antaga egna stadgar
samt kalla sin egen predikant eller
pastor. En såunda kallad försam-
lings herde står, enligt församlin-
gens stadgar i tjänst och räkenskap
hos församlingen eller samfundet samt
åtnjuta lön så länge det behagar för-
samlingen att behålla honom. Kyrk-
liga förrättningar såsom vigsel, och
dop förrättas i öfverensstämmelse med
den förordning som församlingen fast-
ställt. De större kyrkosamfundens be-
gärna vanligtvis att deras predikanter
ska hafva genomgått deras högsko-
lor eller universitet samt hafva ett
visst kundskapsmätt förutom lämplig-
het för sitt kall. I lag finnes intet
stadsgadt härom utan hvarje församling
kan, såvida det ej strider emot deras
egna stadgar, kalla till sin herde den
som de anse bäst torde passa dem.

Fastighet tillhörande en kyrkoför-
samling är enligt lag undantagen från
taxering. Det enda regeringen fodrar
af församling är att noggranna sta-
tistiska uppgifter insändas om kyrk-
liga förrättningar såsom dop, begräf-
ning och vigsel. Allmänna statistiken
utvisar att mera än fyra fentjedelar
af Canada's befolkning tillhöra något
angifvet kyrkosamfund. Tillägas må
också att den bästa samja och tole-
rans existerar emellan de många
olika protestantiska kyrkosamfund.

Nyheter från Ottawa.

**UTVANDRINGEN ÖFVER GÖ-
TEBORG.**

Under sist förflutna augusti månad
befordrades öfver Göteborg till Ame-
rika 2,308 utvandrare samt från
20,294 mot respektive 2,670 och
31,378 under motsvarande tider för-
flutit år.

Ifrån Amerika återvände till Göte-
borg under sistlidne augusti månad 401
svenska utvandrare samt under janu-
ari- augusti månader i år 2,131 dito
mot respektive 131 och 1,483 under
motsvarande tider i följ.

Vid jämförelsen af utvandringen
öfver Göteborg de senaste fem åren,
från hvarje års början till augusti må-
nads slut, framgår följande:

År	1885 jan.-aug.	1886	1887	1888	1889
	11,760	18,397	29,407	31,378	20,294

Börningar efter gas hafva pågått
invid Ottawa någon tid dock ännu ej
med något resultat, emellertid visade
sig igår tecken till petroleum, och
såga de intresserade personerna, finns
de ej gas, skolo de fortfara att borra
efter petroleum.

Lätta snöfall inrapporterades redan
i går från Tyskland och Österrike.

En sändning af Canadensisk boskap
uppgående till 437 stycken såldes ny-
ligen i Aberdeen Scotland och be-
tingad i medeltal omkring \$67,00
stycket.

En Mohammedansk Moské har blif-
vit byggd i Woking England och
ett Buddhastiskt tempel i Paris. I
Paris finnes omkring 300 Buddhaister.

Till Ottawa hafva ankommit ett
antal Tyska och Engelska kapitalister
vilka äro på genomresa till de i
vår närhet vid Licore Floden liggan-
de phosphat-grufvorna.

En nickel gruva har upptäckts
när Sudbury och säges malmen vara
särdeles värdefull.

Från Quebec förmåles att på länge
har ej aflöningsarna stigit till sådan
höjd som nu. Skogsarbetare som
nyligen blifvit engagerade för vinterns
arbete erhålla från \$30 till \$60
per månad.

En intressant tabel gifves i engelska
tidningen "Record" öfver emigran-
ternas olika nationaliteter. Engelsmän
öfver hälften af totalsumman. Scan-
dinaverna komma derefter med ungefär
en fjundedel. Scottar blott en tionde-
del, Irländare omkring en tjugoförde-
del, Tyska Franska och Belgare om-
kring en fyratiofemtedel hvardera.

Samma stora efterfrågan för tjen-
steflickor nu som alltid och erhålla
de goda löner.

Landsbrukarne äro förtjusta öfver
utgången af denna sommars modösam-
ma arbeten.

Canada begynner blifva allt mer och
mer populär destinations-ort för turis-
ter och är i öfverensstämmelse med
öfverallt emottaget af den gammalmodi-
ga Schweiz och Italienska turerna.
Den som engång rest genom Canada
glömmer det aldrig. Hvilken väg
än turisterna må taga nötes han stän-
digt af de mest omväxlande storartade
scenerier hvastill maken ej finnes
i någon annan verldsdel.

Ännu engång bör påpekas att bok-
hållare, bodbiträden och litterärt bil-
dade personer borde tillvarnas att ej
emigrera till Canada emedan tillgån-
gen af denna klass af folk fåg bland
Canadas egna söner och är fullkom-
ligt tillräckligt att fylla möjligen ledi-
ga platser. Deok de hvilka är vil-
liga att åtaga sig hvad arbete som
yppar sig vid deras ankomst hit må
kunna lyckas likaväl som den vane
arbetaren.

London Eng. eger 4,282,921 inne-
vånare, Paris 2,344,550, New York
1,755,610, Berlin 1,315,287, Wien
1,270,000.

General-Guvernören med gemål och
svit afreste härifrån i förgår till
Pacific-kusten.

Montreal har pålagt hvarje posi-
tiv-spelare en skatt af \$50. Exem-
plet bör följas.

Ett stort antal skogsarbetare lemnas
stadgen dagligen för sinas respective ar-
betsplatser för vintern.

En landsman, Dansk, som i 17
år varit bosatt i Township Glouces-
ter ämnar utafsälja all sin egendom
härstädes och nedlä sin bopälar
antingen vid Nya-Stockholm eller
Scandinavia inom kort. Vi önska

honom all framgång och lycka i hans
foretag.

Nio lotsar från New York
blefvo under stormen i förra vee-
kan tvungne att medfölja de far-
tyg de lotsats ut, emedan de icke
kunde komma i land igen. De
fingo göra ofrivilliga hustrurer till
hvarjehanda hamnar på andra si-
dan oceanen. Charles Hammer fick
medfölja ångaren Kaiser Wilhelm
II till Bremen, och Charles An-
derson gör en tripp till Aspin-
wall på ångaren Newport. De
få fri resa fram och tillbaka, men
de förlora sin förtjänst under bor-
tovaront och nio lotsar mindre i
New Yorks hamn är ett betänk-
ligt förhållande, då nu så många
fartyg, hittills uppehållna af stor-
men, ligga på utgående.

Oak Lake den 23 September 1889.

Årade Redaktion af Canadiensaren.

Undertecknad vill härmed bedja
om utrymme för följande.

Senaste nyheten är att det första
Svenska bröllopp frades här den
21ste dennes, då Miss Anna Christina
Anderson och Martin Olson blefvo till
ett förenade. Vigseln egde rum hos
Mr. Rönberg och förrättades af Rev.
D. H. Hodges- Presbyterian Minister
här på platsen. Alla Svenskar här
voro inbjudna och efter vigseln intogs
en storartad supé från ett rikt du-
kad bord. Lyckönskningar gäfvos till
de nygifna och många vackra presen-
ter öfverlemnades. Tal hölls af Rev.
Mr. Hodges hvare han sade att detta
var det första Svenska par han hade
ärän (to tie the knot) och önskade
att det snart skulle bli flera af
våra ungherrar som voro närvarande
ville följa deras exempel hvilket
snart torde gå i fullbordan så fort
de hinna att importera deras blif-
vande kära hälfter. Vi hade länge
väntat att någon Svensk prest skulle
kommit så att det hade blifvit svenskt
helt och hållet, men det är alltid
drygt att vänta på någon ting som
är godt och derfor fick det gå an
med en Engelsk prest hvilken torde
göra knuten lika stark.

Det torde intressera några af tid-
nigens läsare att få höra huruden
gröda vi ha fått i år här omkring.
Den har blifvit öfver all förväntan
klen i anseende till den torra vä-
derleken som varit rådande här i
i sommar. Jag hade 90 acres Hvete
hvilket gaf en öfver hufvudtag af-
kastning af 6 Bushells per acre; en
del har fått mer och mindre än detta
men torde i medeltal ej öfvertiga
10 bushells per acre och priset är
för tillfället lågt men torde blifva
bättre längre fram på hösten.

Jag tror att kreatursafvel är god
afkastning här så att jag har köpt
höland och tänker att gå mest i den
vägen. Här har varit temligen god
fortjänst för arbetare i anseende till
de dåliga grödan i år och våra Sven-
skar här synes reda sig godt och
äro outyckta som goda arbetare. Vår
landsman John A. Anderson ämnar
att besöka Sverige i höst och kom-
mer tillbaka mesta vår tillsammans
med familj och ett hoppas med
många flera landsmän och landsmäu-
ninnor. En hälsning till alla tidni-
gens läsare från samme vännen

B. Hallonquist.

Winnipeg.
Arbetsförhållandena under Sep-
tember månad hafva varit utmärkt

goda. Jernvägsarbetare hafva erhållit upp till \$1,75 per dag, snickare och timmermän \$2,50, farmarbetare \$1,75 per dag o. s. v.

Herr H. J. Smith förut anställd vid Manitoba och Nord Western Jernvägens Land Departement i Winnipeg, afreste i förra veckan till England.

Den 1ste nästkommande Oktober är utställning vid Whitewood. Kolonien Nya Stockholm väntas sända flere föremål till utställningen.

Flere Skandinaver ätna i höst göra en påhelsing till gamla landet för att återkomma nästa vår.

Hvarjehanda.

„En ovanligt stark karl måtte arbetaren Mickel Söderlund i Skog, Gefleborgs län vara. Om honom berättar nemligen en tidning följande: „Här om dagen har han på sin rygg en säck rågnjöl, välgande 85 kilo eller 10 lisp. från handelsboden i Ljusne till sitt 9 fjerdingväg derifrån belagna hem utan att hvila oftare än en gång hvar fjerdedels mil och äta mer än ensmörgås under det långvariga gåendet från kl. 10 f. m. till kl. 9 på qvällen.

„Denne Simson, i miniatyr är 48 år gammal, medelstor, med bred och undersåsig kroppsbyggnad. Sommartiden har han sitt arbete med odling i Ljusne; på vintern åter plägar han åtaga sig att på sådana skogsskiften som äro för oändliga för hästkorslor sjelf agera häst, hvarvid han på vanliga timmerkalkar lärdraga fram till den bestämda platsen lika mycket timmer på dagen som man annars kör fram med häst.“

Kyrkoherden Nymansson är spiritist. I en svensk tidning skriver han bland annat:

„Vill man meddela sig med en nyligen bortgångens ande, skall man först bedja sin skyddsande komma, och då man fått veta, att han kommit, skall man tillsäga honom: Var god och tag reda på, om anden efter N. N. ännu är så fri från kroppen, att han kan meddela sig med mig, och om han kan, om han vill göra det, om han vill, bed honom komma till mig. Och vill han icke, så tag reda på hur han befinner sig, och säg mig det. Om 10-15 minuter får man den kännedom, man önskat. Är det mer än tre månader efter dödsfallet, beöfver man icke fråga, utan blott om han vill komma.“

Det är så likt Nymansson.

Påfvens senaste eneyklika.

Efter de senaste uppgifterna rörande påfvens ställning i Rom och ryktet om kurians överflyttning till Spanien, hade man väntat sig, att

att den katolska kyrkans högsta påfvens beläddade eneyklika skulle anså en skarp ton och hota med, chef skulle öfvergifva de sju kul-larnes stad. Denna förväntan har icke gått i fullbord. I den nyligen offentliggjorda eneyklikan, daterad den 15 i denna månad, heter det nemligen, att kyrkans fiender forfara med sina angrepp för att skaka trons och religionens grundvalar, striden mot den heliga stolen blir allt mer hårdnackad. Påfvnen uppmanar till den heliga jungfruns och den heliga Josefs tillbedjan, i synnerhet anbefaller han, att särskilda böner måtte uppmanas till den helige Josef, arbetarnes förbild och skyddspatron.

Zanzibar.

Från Zanzibar på Afrikas ostkust ingår den glädjande underrättelsen, att sultaten derstädes utfärdat en proklamation, som tillåter England och Tyskland att ransaka alla zanzibariska båtar jemte andra för att krossa slafhandelen. Ediktet innehåller vidare ett moment, som går ut på, att efter 1 nov. är hvar och en person, som ankommer till Zanzibar, fri.

Edison har under ett sammanträffande i Paris hos prins Roland Bonaparte med en korrespondent till A. B. till honom uttalat sin af-sigt att nästa år besöka Sverige. Han yttrade sig dervid om svenskarne i följande ordalag: Jag tycker mycket om svenskarne, har lärt känna dem i Amerika, har åtskilliga svenskar anställd i mitt laboratorium. Dugligt folk. Låt se, jag har nu sex svenskar anställda hos mig. Nästa år kommer jag till eder, hinner ej denna gång“.

Lektor P. Waldenström återvänder till Sverige den 1 Oktober med ångaren „Alaska“, tillhörande Guion-linien. Nämnda ångare är en mycket snabbgående båt, hvadan lektorn och hans resällskap, Mr. Lindgren, som allt går väl, bör kunna vara i Sverige redan i midten af Oktober. Innan afresan sker, tänker Waldenström att afägga ett besök hos president Harrison.

I Saltstjädalen i Utah har uppförts ett nytt mormontempel, som i storlek öfverträffar nästan alla öfriga kyrkobyggnader det kan rymma omkring 14,000 personer. Granitblocken i dess murar ha i byggnadens nedre del en bredd af 20 fot.

Giftaslysten ungdom. Ludvig Ballen, 18 år, och Lucinde Vaughan, 14 år, ingingo äktenskap i Onslags i Carthage, Ill. Såväl brudgummens som brudens föräldrar voro närvarande vid vigselceremonien, hvilket synes gifva vid handen, att de gifvit sitt bifall åt barnens företag.

Skratta lagom. Fru G. H. Dunsford Reading, Pa., besök-

te nyligen ett teaterföreställning derstädes och utbrast då i ett hjetligt skratt. Men olycken ville, att hon dervid svaljde sina löständer, hvilken olycka i Fredags orsakade qvinnans död. Vid liköppningen påträffades tänderna i den affindas mage.

SAMMANTRÄDEN.

Skandinaviska fruntimmers rföreningen sammanträder till arbete hvarje Torsdag e. m. kl. 2.

Skandinaviska missionsföreningens medlemmar sammanträda första Tisdagen i hvarje månad och des söndagskolsstyrelse första Torsdagen hv edjeatr månad.

SKANDINAVISKA KYRKAN.

18 Catharine st., Winnipeg. Man.
Gudstjänster:
Tisdagar kl. 8 e. m.
Fredagar kl. 8 e. m.
Söndagar kl. 11 f. m. och 7 e. m.
Söndagskola hvarje Söndags e. m. kl. 3.

Agenter Önskas

Svenska Bibelsällskapet, gifven akt!
Säljes endast den bästa svenska Bibel i marknaden. Låten icke strida eller att taga de billiga och sämre Bibeln, som är utgjord till enbart vinst och önska de bästa. De bästa ej mera. Genom att öfva öfva kunder med vår bättre svenska Bibel af Dr. Mellin, vinnas i öfvermått vinst och framtida kunder. Vår Bibel innehåller öfver 100 stål- och andra bildliga gravurer af högt, under det den under 9 mån endast har en utgåva. Vår är den enda svenska Bibel, som innehåller Dr. Smiths tillägg. Vi utnämna till försäljare. Vi betala den bästa kommission. Säljes på våra afdelningar. För priser, brosch eller tillskrif PEOPLE PUBLISHING CO., 214 Clark St., Chicago.

GEO. H. CAMPBELL.

KONTOR - JERNVÄGSTATIONEN & 471 MAIN ST.
Winnipeg - - - - - Man.

Rekommenderar sig hos skandinaverna för biljetter till billigaste priser.

GERALAGENT FOR Allan-, Dominion- och Beaver-LINIERNÄ

Biljetter säljes till och från Winnipeg och följande platser: Stockholm Göteborg, Malmö, Köpenhamn, Esbjerg, Kristiania, Stavanger, Bergen, Kristiansand och Trondhjem.

När ni ämnar sända efter edra vänner i gamla landet, hänvänd eder till mig för biljetter och upplysningar. Tidtabeller och reglementer etc. lemnas fritt till hvar och en, som muntligen eller skriftligen hänvänder sig till kontoret.

Penningar emottagas för försänding till Sverige, Norge och Danmark utan afgift. Bref med förfrågningar på svenska, norska eller danska besvaras med omgående på samma språk.

SEGLINGSLISTA.

ALLANLINIEN.			
Ångare.	Från Liverpool	Från Montreal	Från Quebec
Parisian	12 Sept.	Okt. 2	Okt. 3
Polynesian	19 9	.. 10
Carthagianian	26 17	.. 17
Sardinian	3 Okt.	.. 23	.. 24
Circassian	10 30	.. 31
Parisian	17 ..	Nov. 6	Nov. 7
Polynesian	24 13	.. 14
Carthagianian	31 20	.. 21

DOMINIONLINIEN.			
Ångare	Från Liverpool	Från Montreal	Från Quebec
Toronto	13 Sept.	3 Okt.	
Montreal	20 ..	10 ..	
Vancouver	26 ..	16 ..	17 Oct.
Sarnia	4 Oct.	24 ..	
Oregon	10 ..	30 ..	31 ..
Toronto	18 ..	7 Nov.	
Montreal	25 ..	14 ..	
Vancouver	31 ..	20 ..	21 Nov.

BEAVER LINIEN.		
Från Liverpool	Ångare	Från Montreal
13 Sept.	Lake Winnipeg	1 Oct.
20 ..	Lake Huron	8 ..
27 ..	Lake Ontario	15 ..
4 Okt.	Lake Nepigon	22 ..
11 ..	Lake Superior	29 ..
18 ..	Lake Winnipeg	5 Nov.
25 ..	Lake Huron	12 ..
1 Nov.	Lake Ontario	19 ..

Vidare upplysningar meddelas af J. W. Berg, Plum Coulee, Manitoba. John Hallonquist, Bergen, Manitoba. Alex. Stenberg, New Stockholm, Ohlen P. O. Assa. B. Hallonquist, Oak Lake, Manitoba eller af

Geo. H. Campbell,
GENERAL AGENT

Homestead lag.

Alla sektioner med jemna nummer tom 8 och 26. äro öppna för „homestead“ och „pre-emption“.

INSKRIFNING.

Inskrifningen skall göras personligen på närmaste landkontor, i hvilket landet, som man önskar erhålla, är beläget, eller om nybyggaren föredrager, må han efter ansökan till rikeshöfdingen i Ottawa eller till Dominion Land Commissionen i Winnipeg, befullmäktiga någon nära landkontoret att förätta inskrifningen för honom.

SKYLDIGHETER.

Enligt nu gällande lag kunna homesteads skyldigheter fullgöras på trems sätt.

- 1) Tre års odling och bosättning, under hvilken tid nybyggaren icke må vara frånvarande längre än 6 månader något år, vid förlust af in rättighet till landet.
- 2) Bosättning under tre år inom 2 mil från „homestead“ kvartsektionen, och efteråt, strax före ansökan om patent, bosättning under 3 månader i ett ändamålsenligt hus, uppfördt på landet. 10 acres måste plöjas första året efter inskrifningen, 15 acres ytterligare andra året och 15 acres tredje året. 10 acres måste vara besädda andra och 25 acres tredje året.
- 3) En nybyggare må vara bosatt hvar som helst under de första 2 åren, men första året bör han plöja 5 acres och under det andra året besäddas 5 acres, samt odla ytterligare 10 acres, äfvensom bygga ett ändamålsenligt hus. Rättigheten till landet förloras om bosättning icke är börjad inom 2 års forlopp från inskrifningsdagen. Därefter måste nybyggaren bebo och odla sitt land under minst 6 månader hvarje år under 3 år.

ANSÖKAN OM PATENT.

kan göras hos land-agenten, homesteadinspektör eller till Intelligence Officer vid Moosomin eller Qu'appelle station.

Sex månaders notis måste gifvas skriftligen till regeringens landkommissioner af nybyggaren om han önskan, före han gör ansökan om patent.

Intelligence-kontor finnas i Winnipeg, Moosomin och Qu'appelle station. Nyansökande emigranter erhålla på något af dessa kontor upplysningar om land, som är öppet för inskrifning och af de i sådant ändamål anställda tjänstemän erhållas kostnadsfritt råd och upplysningar vid anskaffandet a land, som bäst lämpar sig för ny byggaren.

Alla förfrågningar om land under regeringens kontroll, och som beläget mellan östra gränsen af provin-sen Manitoba och Stilla Oceanen tor de adresseras till

H. H. SMITH.

Dominion Regeringens Landkommissioner.

WINNIPEG - - - - - MAN

Howden och Howden

Advokater och Notari Publici,
Kontor 519 Main Str.,
WINNIPEG - - - - - MAN

Winnipeg.

I medio af September måned hade Winniegs stad besök af Lady Selkirk söustru till Lord Selkirk, grundläggaren af första kolonien utmed Red River. I sammanhang med hennes besök rests ett monument vid „Seven Oaks“, strax utanför Winnipeg, för att utmärka platsen hvarst 1816 en blodig strid stod mellan de rivaliserande handelskompanierna Hudson Bay och Nord Western. I nämnde drabbning stupade forutom Guvernör Semple, en Löjtnant Holt vid Svenska flottan.

Till medlem af Manitobas Ministöre och Provincial Sekretärare har blifvit utämnd Parlaments Ledamoten Herr D. McLean, Virden. i ledigheten efter Herr J. E. P. Prendergast, som afgått.

Herr C. D. Anderson, vår ärade Svenska Speciehandlande i Winnipeg, gifte sig den 11de September med Enkefru Noreus, Herr Anderson, som är en framstående medlem af den öfver hela Amerika vidt utbredda „Odd-fellows“ orden, är en af Winniegs första köpmän. Vigselakten förarrättades af Pastor Hugh Pedley, af Central Congregational kyrkan. Strax efter vigseln afreste brudparet med Norden Pacific tåget söderut.

Telegram från Ottawa den 16de September meddelar. Great North West Central Jernvägs Kompaniet har beslutat att färdigbygga 50 mil från Brandon i höst samt bygga ända i genom till Battleford nästa år. Jernvägen skall anläggas mitt emellan Canada Pacific och Manitoba och Nord Western Jernvägarne.

Pastor A. F. Johnson hemkom den 13de September från Minnesota. Herr J. ärvar vid Predikantmötet hos Rev. E. Aug. Skogsberg vid Lake Minnetonka såväl som vid Svenska Missionsförbundets årsmöte i Minneapolis, hvarvid han representerade förvarande Missionsförsamling.

Herr A. G. Hample hemkom den 15de September från besök till sina släktingar i Dakota.

Under sin visit till Nord-Western besökte Sveriges Ministern Herr E. Dewdney Ungersk Bömiska kolonien Esterhaz samt sammanträdde dervid med flera af nybyggarna från den närliggande kolonien Nya Stockholm.

En dotter till farmaren Sven Strömberg, Nya Stockholm, och hantvåstru föddes den 1ste September.

Den 7de September anlände till Winnipeg Pastor Ryding, tillhörande Augustana Synoden i Förenta Staterna. Han predikade för talrikt församlade Skandinaver Söndagar den 8de och 15 September på Kristna Örnornas Nykterhets Lokal å King Street. Den 20de September afreste Pastor Ryding till Nya Stockholm och derifrån styres kosan till kolonien Scandinavia. Bortsvaren från Winnipeg blifver omkring en månad.

Det berättas att Madame Louise Pyk, den frejlade Svenska sångerskan

passerade Winnipeg den 20de September på genomresa.

Förenta Staterna förbereder en allmän verdensutställning 1892, men platsen för densamma är ännu icke bestämd. Chicago agteras mest för och detta med rätta, ty för det centrala lägets skull är den mycket sitt föredraga framför någon af österns större städer.

Den 15de September afled å Winniegs Hospital Norske arbetaren Ole Nelson i en ålder af 41 år. Nelson kom hit till Winnipeg, redan 1881.

Den 21 September på aftonen förskildes på Svea Hotell i Winnipeg afidne F. W. Luodebergs kvarläten skap. På medgiftande af härvarande Svenska Vice Konsuln skall af det inkomna begrafningskostnaderna betalas.

Herr John Dyke Canadiska Regeringens Agent i Liverpool hitkom den 21 September. Upphållet varade flere dagar hvar efter kosan ställdes till Nord Westra Territoriet och västkusten.

Den 22 September afled Hamine Christensen, 16 år gammal å General Hospitalet i Winnipeg. Den afidne sörjes närmast af sina härstädes boende föräldrar och syskon, som alla hit ankom i våras från Danmark.

Som sport synes „La Crosse“ hafva blifvit riktigt på modet i Winnipeg. Tävlingar hafva hållits inom och utom Winnipeg. Den s. k. 90de klubben innehafva nu hedersrummet, som de förmått inom Manitoba.

Den 23de Septemner anlände till Winnipeg Canadas General Guvernör Sir F. A. Stanley af Preston med fru. Fackeltåg, illumination och fyrverkeri voro första aftonens program. Under de fyra dagarnes uppehåll härstädes har besök gjorts till de flesta af härvarande offentliga institutioner. Härifrån togs resan till Stonewall, Deloraine o. s. v.

Nyheter från Ottawa.

September den 6te 1889.

Svar har erhållits från Danska Regeringen att ännu kan ej ett konsulats etableras härstädes, emedan antalet Danskar ännu är alltför fåtaligt.

Hr Carl Meyer har i afton arrangerat om ännu en Scandinavisk Soirée i Butler Hall, och väntas ett stort antal landsmän besöka dessa nu populärt blifna tillställningar.

Under Augusti månad hitkommo flera Svenska och Svensk-Finska emigranter, hvilka alla erhöles arbete.

Familjer som hafva för afsigt att hitutvandra tillrådas att uppskjuta sin afresa till våren; ty måhända de komma att möta med smärre svårigheter under vinterns lopp.

Mr. Dyke, Canadas Emigrations Agent i Liverpool har under en fortns dags tid gästat Ottawa. Öfver 10 år hafva förfutit sedan han sedanast var här och har han

uttryckt sin förvåning öfver de framsteg Ottawa gjort sedan dess, staden har mer än fördubblats.

Mr. Dyke reser härifrån till Manitoba och Nord Western samt Brittiska Columbia samt återvänder derefter till sin post i Liverpool.

På Gattineau Valley Jernbanan togs första spadtaget härom dagen, dock blir der ej vägon större arbetsstyrka autagen förrän nästa vår. Med denna och Ottawa Vandren till banan på vi ytterligare två nya banor som komma in till Ottawa och när de äro färdiga hafva vi i allt sju banor ledande till Ottawa.

Ottawa Universitet öppnades igår och äro redan närmare 400 studenter anmälda.

Vid de här nu pågående skjutningarna mellan utvalda skyttar från alla Canadiska kårer kan äfven ses mari:soldater från Hennes Majestäts örlogsfartyg nu på besök i Montreal. Det är ej en vanlig uppenbarelse i Ottawa att se sjögastar.

Till landmäns kändedom meddelas med glädje att inom Mr. Gustaf Janssons och Mr. Christian Olson Löthens familjer antalet nyligen ökats med en liten „Scandinavian-Canadian“ hvardera.

Brefskrivaren hade i går något se Mr. Joann Craig å Ottawas gator, nu alldeles återställd från sin svåra sjukdom.

Sept. den 17. 1889.

Uti „Philadelphia Press“ skrives att uti blott en af de Förenta Staterna nemligen Pennsylvania förlusten genom öfversvämningar under tiden mellan den 30 Maj och 1 Juni uppgick till 30,000,000 dollars och 6500 människolif och erfares nu dagligen genom tidsningar huru olyckligt lotad Staterna äro genom nya öfversvämningar etc.

Den här under veckan hållna utställningen har besöks af frän 15000 till 27000 personen dagligen och var en fullkomlig succes.

Fransmannens Peynando 150 fot höga hopp från ett torn särskildt uppbyggt, var minst sagt öfvermenschligt och har han hört sägas sig villig att hoppa från ett 250 fot högt torn.

Eoligt underrättelser från Kjöbenhavn säges en massa Nihilister hafva ditkommit från Ryssland och myndigheterna komma att vidtaga största försigtigheter för att skydda Czaren vid hans tillämnade visit hos det Danska konunga paret.

Mr. Clay med fru från Halifax hafva i dag afgått på en trip till Virden Manitoba.

Ett välgörande regn har idag börjat falla och bildar ett angenämt afbrött till de sista dagarnes värme.

En dansk som i dag hitkom har i fortn dagar genomskökt New York från en ända till en annan utan att erhålla en timmes arbete och beskrifver eländet derstädes såsom förfärligt. Scandinaver söken därför skydd inom Canadas landsmären.

Mr. Daulin från Beachburg har nu nedslagit sina bopålar bland landsmännen uti Ottawa och är anställd hos Hr Craig, Spark Street, Valkommen.

När tänka Scandinaverna uti Ottawa uppvakna ur den dröva de synas vara försänkta uti. Hvar är deras forening, hvar deras sjukhjälpkassa, hvar gå de till gudstjänst och huru ofta mötas de till sammans?

Belänk noga de skyldigheter Ni hafva till hvarandra såsom fremlingar uti ett fremmande land. Visa engång att den sedan årtusendes besjungna kraften och energin hos Nordens ättlingar änsu ej alldeles försvunnit. Ännu ett försök skall göras till återforening Eder emellan nå hvar och en göra sitt till, må hvar och en draga sitt strå till stacken och resultatet skall blifva stort, visa engång att Ni äro Scandinaver!

Kapitalister, Nybyggare och

EMIGRANTER

erhålla fullständiga upplysninga kostnadsfritt, om Manitoba och Nordvestra Canada vid muntlig eller skriftlig förfrågan af

L. A. HAMILTON,

Land Com. Can. Pacific Jernvägen Winnipeg, Manitoba.

OBS! Skandinaviske bref besvaras på samma språk Bocker och kartor sändas fritt.

När vi behöfver

Skodon och Stöflar

Till billiga priser, gå till

JAMES RYAN.

739 MAIN STREET

— nära jernvägsstationen. —

WINNIPEG — — — — — MAN.

OBS. Tio procent billigare för emigranter.

C. H. ROBINSON

rekommenderar sig hos den skandinaviska allmänheten med ett första klassens

Hyrkusverk.

22 och 24, Jimma Str.

WINNIPEG — — — — — MAN.

Telefonförbindelse.

Allaniniens kungliga postångare.

DEN KORTASTE VÄGEN FRÅN EUROPA TILL CANADA, MANITOBA NORD WESTERN och BRITISK COLUMBIA.

Dessa ångare äro de störste, snabbaste och mest komfortabla bland ocean passagerare-ångartygen. De äro starkt byggda samt indelade i sex rattentata och eldfria afdelningar. Salongbequemheterna äro öfverträffliga. Ett begränsadt antal försalongspassagerare medtagas med hvarje ångare och för dessa passagerare finnas alla nödvändiga bequemligheter för resan. Särskild uppmärksamhet fästes vid föräcks passagerares bequemlighet. De erhålla goda sofrum, väl uppvärmda och ventilerade. Tillräcklig och väl lagad mat serveras af kompaniets upparsare. Qvinliga upparskor betjena de qvinliga föräcks passagerarne. Läkarevård och medicin erhållas fritt. Särskilda fördelar erbjuder Allaniniens kompani åt passagerare till platser i Canada, Manitoba, Nord Western och Britisk Columbia. Tåg gå utmed fartygen vid landningsplatserna och passagerarne kunna fortsätta resan till Western utan besvärigheter. Utgifter och tidsförlost af ett forslande genom staden. En särskild konduktör medföljer alla tåg och tillse passagerarnes bästa. Bagaget medföljer samma tåg som passagerarne, derigenom undvikande allt besvär. Nybyggarens saker införas tullfritt, och som hela resan går genom engelsk område, kommer någon förtullning icke vidare i frågan sedan man lemnat Quebec. Canada Pacific jernvägens tåg gå från ocean till ocean på unge fir sex dagar, eller omkring halva tiden mot andra jernvägar, och passagerarne hafva intet vagnombyte emellan Quebec, Montreal till Winnipeg och Britisk Columbia. Särskild låga priser för emigranter och turister 300 skilpund bagage få fritt medföras och emigranter få fri sofvagn från Montreal, och sådan bequemlighet, som de aldrig forut haft.

Allaniniens Egl. Postångare

AFGÅ FRÅN LIVERPOOL & GLASGOW

HVARJE VECKA TILL

CANADA OCH FÖRENTA STATERNA.

Denna väg är den KORTASTE och BILLIGASTE till WESTRA STATERNA och till alla platser i

DOMINION OF CANADA

GENERALAGENTERNA I SKANDINAVIEN ÄRO:

A. Sharpe.	Christiania.
J. M. Sellander.	Trondhem.
J. Martens.	Bergen.
J. L. Wathne.	Stavanger.
C. F. C. Ullitz.	Christiansand.
A. J. Freder.	Göteborg.
A. Möller.	Köpenhamn.
Anders Andersson.	Helsingborg.
Emil Lemcke.	Hangö.